

TSPAKB 6. Üye Toplantısı

(4 Nisan 2003, İstanbul)

Y. Ziya Toprak

Başkan, Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği

Sayın Konuklar,

Değerli Üye Temsilcilerimiz,

Altıncı Üye Toplantımıza hoş geldiniz. Hepinizi Birlik Yetkili Organları ve çalışanları adına saygıyla selamlıyorum.

Davetimizi kabul ederek bizleri onurlandıran değerli konuklarımıza da en içten teşekkürlerimizi sunuyorum.

Yaklaşık olarak 3,5 ay kadar önce, Aralık ayında, genel seçimleri takiben gerçekleştirdiğimiz Olağanüstü Genel Kurul vesilesiyle bir araya gelmiştik.

O günlerde, geleceğe daha bir umutla bakıyorduk. Ancak, zaman geçtikçe, bir yandan Irak savaşı ve bu savaşta Türkiye'nin aldığı pozisyon, diğer taraftan da izlenen ekonomik politikalara dönük bazı soru işaretleri genel olarak ekonomimizi ve özellikle de para ve sermaye piyasalarımızı olumsuz yönde etkilemeye başladı.

Sonuç itibariyle, umutla girdiğimiz 2003 yılının ilk çeyreğini maalesef bu umutlarımızı bir miktar yitirerek tamamladık.

Ancak, biz şimdi, dilerseniz, aracı kurumlar olarak, nasıl bir 2002 yılı geçirdiğimizi finansal verilere dayalı olarak görelim ve buradan hareketle de mevcut sorunlarımız ve alınabilecek önlemlere ilişkin görüş ve düşüncelerimize geçelim.

Değerli Üyelerimiz,

Bildiğiniz gibi, son bir iki ay içinde, sınırlı sayıda da olsa bazı üyelerimizde yaşanan olayları üzüntüyle izledik. Bunlardan birinde meydana gelen hadiseyi ise, tüm üyelerimizle birlikte kınadık.

Bu vesile ile şu hususun altını çizerek belirtmek isterim:

Aracı kuruluşlarımız, bir bütün olarak; taahhütlerine sadık, etik değerlere saygılı, müşteri hak ve çıkarlarını en az kendi çıkarlarıyla eşdeğer tutan bir meslek anlayışına sahiptirler.

Her ülkede, her meslek grubunda nadiren çıkabilecek tatsız olayların meslek mensuplarının tümüne mal edilmesi elbette düşünülemez, düşünülmemelidir.

Bu vesile ile değerli Basınıımızın da yatırımcı güveni ile ilgili konularda daha duyarlı davranması gereğine işaret etmek istiyorum.

1990'lı yıllarda yaşanan Çukurova olayında, hiçbir zorlama olmadığı halde, tüm meslektaşlarımızın bir araya gelmeleri ve gönüllü fon oluşturmaları, öteden beri meslek itibarımıza verdiğimiz önemin açık göstergesidir.

Bu bakımdan, adi suç sayılabilecek son bir-iki olayı baz alarak, sistemde ciddi bir "GÜVEN" sorunu olduğu gibi bir sonuca varılmaması gerekir.

Aksi halde, yani, aracı kuruluşları "güvenilmez" kabul ederek saklama ve takas sistemlerini daha da ağırlaştırılan düzenlemelere gidilmesinin yatırımcıların piyasaya olan güvenlerini arttırma yerine, tersine, azaltabilir, likiditeyi ve işlem hacmini de olumsuz yönde etkileyebilir.

Bu arada, aracı kuruluşlar olarak, son olaylardan çıkaracağımız önemli dersler, tamamlamamız gereken ev ödevleri bulunduğuna da inanıyoruz.

Kısaca belirtmek gerekirse;

- Meslek personeli seçiminde daha dikkatli davranmalıyız,
- Hep birlikte tartışarak olgunlaştırdığımız ve mevzuat haline getirdiğimiz meslek kurallarımıza daha fazla uyum sağlamalıyız, kurumsal yönetim ilkelerini içimize sindirmeliyiz.
- İç kontrol sistemlerimizi güçlendirilmeliyiz. Bu alanda yapılacak tasarrufun ileride çok büyük risklerin doğmasına neden olabileceğini hesaba katmalıyız.
- Yatırımcılarımızı, finansal işlemlerinde çağın gelişen teknolojilerini kullanmaları hususunda teşvik etmeli, bir anlamda onları eğitmeliyiz. Bu, şeffaflık ve hesap verebilirlik gibi temel kurumsal yönetim unsurlarının gelişmesine katkı suretiyle yatırımcı güveninin artmasını sağlayacaktır.

Yasama ve Düzenleme yapmaya yetkili mercilerden beklentilerimize gelince;

- Her şeyden önce, meslek itibarı ile bağdaşmayan türde fiilleri sabit olan sermaye piyasası elemanlarının bu sektörde çalıştırılmamasına yönelik düzenleme yapılmalıdır. Yapılacak düzenlemeye dayalı olarak Birliğimiz üzerine düşen görevi yapmaya her zaman hazırdır.
- Aracı kurum denetleme elemanlarının yetki ve sorumluluklarına ilişkin düzenleme yapılmalı; ayrıca, bu elemanların tabi olacağı lisanslama sınavlarına denetleme tekniklerine ilişkin özel bir modül eklenmelidir.
- Aracı kurumların birleşmeleri teşvik edilmelidir. Bu suretle kurumsallaşmaları, teknolojik alt yapılarını pekiştirmeleri, sonuç itibarıyla de rekabet güçlerini arttırarak büyüme ve gelişmelerinin önü açılmış olacaktır.
- Ekonomik gerekçelerle faaliyetlerine bir süre ara vermek isteyenlere, hakları saklı tutulmak kaydıyla bu olanak verilmelidir.
- Meslekten tümüyle ayrılmak isteyen kuruluşların tasfiye sürelerini kısaltarak, bu süreçte gereksiz harcama yapmalarının önüne geçilmelidir.
- Kurul'a iletilmiş olan bu önerilerimizin dikkate alınmış ve bir kısmıyla ilgili tebliğ hazırlıklarının başlanmış olmasından büyük mutluluk duyduğumuzu belirtmek ve huzurlarınızda Sayın Başkan'a teşekkür etmek isterim.
- Sermaye piyasası davalarının süratle sonuçlandırılmasına olanak sağlanmalı, gerekirse bu amaçla ihtisas mahkemeleri kurulmalıdır. Tüm adli sistemin ağır işliyor olması, bu yönde adım atılmamasının haklı bir gerekçesini oluşturmayacağı kanısındayız. Yerli ve

yabancı yatırımcıların piyasamıza olan güvenleri hızlı işleyen bir adalet mekanizmasını gerekli kılmaktadır.

- Aracı Kurumların da birer "Güven Müessesesi" olduğundan hareketle, Bankalar Kanunu'nda yer aldığı gibi çalışanlara "Sır Saklama" yükümlülüğü getirilmelidir.
- Kredili İşlemlerde, özellikle de Banka üzerinden açılanlar için, gerekirse BDDK ile de işbirliğine gidilerek, bu kredilerin izlenebileceği bir sistem kurulmalıdır.
- Ayrıca, aracı kuruluşların kullandıkları menkul kıymet kredilerinin teminatı olan kıymetlerin, kredi kullanan müşterinin üçüncü şahıslara olan borçlarına karşılık haczinin önlenmesine ilişkin olarak, Kredili İşlemler Tebliği'nde gerekli değişikliklerin yapılması uygun olacaktır kanısındayız.
- Yabancı yatırımcı işlemlerinde kimlik denetiminin gereğine inanmakla birlikte, bu yükümlülüğün aracı kurumlar yerine saklamacı bankalara yüklenmesinin rekabet faktörü yönünden daha doğru olacağını düşünüyoruz.
- Üyelerimizin hisse senedi alım-satım emirleri ile ilgili olarak yaşadıkları uyuşmazlıkların çözümünde ispat hukukundan kaynaklanan sorunların giderilmesi, bu amaçla elektronik imzaya ilişkin yasanın bir an önce yürürlüğe girmesi gerektiği düşüncesindeyiz.
- Ödünç menkul kıymet mekanizmasının tam anlamıyla işler hale getirilebilmesi için. bu işlemlerin, oluşturulacak organize bir piyasada gerçekleştirilmesinin daha verimli sonuçlar doğuracağı kanaatindeyiz.
- Bunun sağlanması durumunda, açığa satış işlemlerinin izlenmesi daha basit bir hale gelecek, açığa satış yapan kişiler ödünç menkul kıymeti kolaylıkla bulabilecek, bu yolla sağlanacak likidite açığa satış işlemlerini daha güvenli ve kolay hale getireceğinden işlem hacmi de olumlu etkilenecektir.
- Her vesile ile üzerinde önemle durduğumuz Manipülasyon suçunun ilgili sermaye piyasası kurumlarının katılımı ile oluşturulacak çalışma grubunda tüm unsurlarıyla tanımlaması ve buna uygun düzenlemenin yapılarak, hukuksal boşluk ya da belirsizlik giderilmelidir.
- Yetki Belgeleri için her yıl başında ödenen harçlar sektör üzerinde taşınması güç bir ağırlık oluşturmaktadır. Kurul'un yetkisinde olduğuna inandığımız bu konunun bir an önce çözümünü beklemekteyiz.

Piyasamızın geliştirilmesi ve üyelerimizin sorunları ile ilgili olarak alınması gereken daha pek çok önlem sıralanabilir.

Bu önlemlerden, "Güven" , "kurumsal yatırımcı eksikliği", "Vergisel konular" gibi özellik arz edenleri Birlik olarak yayınladığımız bilimsel eser ve raporlarla hem ilgililere ve hem de tüm kamuoyuna duyurmaktayız.

Bu tür çalışmaların bir kısmından çok kısa sürede sonuç alınamayabilir, ancak, unutulmamalıdır ki, aracılık mesleğini itibarlı kılmamızın yolu öncelikle sermaye piyasasının, borsaların ülke kalkınmasında ne denli büyük önem taşıdığına tüm toplum katmanlarına anlatılabilmesi ile mümkündür. Bu da uzun ve ince bir yoldur.

Değerli Üyelerimiz,
Üyelerimiz arasında haksız rekabetin önlenmesi Birliğimizin önemli görevlerinden biridir.

Hatırlanacağı gibi bu tür eylemler çoğunlukla komisyon uygulaması nedeniyle karşımıza çıkmaktadır.

Bu nedenledir ki, biz Yönetim olarak, tüm dünyada olduğu gibi, komisyon oranlarının üyelerce serbestçe belirlenmesi gerektiği görüşünü savunduk.

Ancak, iki yılı aşkın süredir yaşadığımız derin ekonomik kriz nedeniyle bu yöndeki önerimizi normal koşullara döndüğünde Kurul'a iletmeyi uygun görmüştük.

Ne var ki, bu süreyi daha fazla uzatmanın sektöre ve üyelerimize zarar vermeye başladığını da açıkça hissettik. Bu nedenle de, tam bir konsensüs sağlanamamış olsa bile, üyelerimizin ağırlıklı görüşünün bu yönde oluştuğunu saptadık ve serbesti yönündeki önerimizi Kurul'a ilettik.

Kurul'un, sanırım, içinde bulunulan hassas dönemde yaratabileceği sakıncalar gözetilerek, nihai kararı Haziran sonuna kadar ertelemiş bulunuyor.

Bu kararı saygıyla karşılamakla birlikte, Kurul'un bu konudaki yetkiyi tümüyle Birliğe bırakılmasında yarar görmekteyiz. Böyle bir durumda Birlik Yönetiminin en sağlıklı kararı alma basiretini gösterebileceğinden emin olunmalıdır.

Saygıdeğer Konuklar ve
Değerli Üye Temsilcilerimiz,
Birliğimizin kuruluşundan bugüne tam iki yıl geçti. Biliyorsunuz, Birlik yetkili organlarının süresi dolmuş bulunuyor. Bu nedenle de 29 Nisan, Salı günü yapılacak olan Olağan Genel Kurul gündemimizde seçim maddesi de yer alıyor. O gün hep birlikte yeni yönetimi belirleyeceğiz.

Mevcut yönetimin ne ölçüde başarılı olduğu, pek tabii, sizin takdir edebileceğiniz bir husus.

Ben burada sadece şunu belirtmek istiyorum: İki yıl önce doğmuş olan Birliğiniz, bugün nitelikli insan gücü, çağdaş fiziki ortamı ve en üst düzeyde teknolojik alt yapısı ile işler haldedir.

Birlik kadrosu sermaye piyasası konularına nüfuz etmiştir. Piyasamızın ve üyelerimizin sorunlarını teşhis ve tespit edebilmekte, bunlara çözüm üretmekte ve ilgili merciler nezdinde takip ve sonuçlandırabilmektedir.

Birliğimiz tüm sosyal paydaşlarıyla iletişim halindedir. Bu iletişimi belirlediği misyonu çerçevesinde sağlıklı şekilde sürdürmektedir.

Gelinen bu aşamada;

Birliğimizin doğal uğraş alanına giren konularda daha fazla yetkilendirilmesinin sermaye piyasamız yönünden yarar sağlayacağını ve bu ilave görevleri de hakkıyla yerine getirebileceğine inanıyoruz.

Değerli Üyelerimiz,
İMKB'nin şirket haline dönüştürülmesi ve özelleştirilmesi, diğer yandan da KOBİ'lere dönük bir Pazar oluşturulması Sermaye Piyasası gündemimizdeki iki önemli ve güncel konuyu oluşturuyor.

Her iki konunun da üyelerimizi çok yakından ilgilendirdiđi gerçeđinden hareketle, Birlik olarak;
10 Nisan Perşembe günü, saat 14.00'de;

"Borsaların Ekonomideki Yeri ve Globalleşme
Sürecinde Yeniden Yapılandırılmaları"
"Türkiye İçin Model Arayışı"

adı ile İMKB Konferans Salonu'nda bir Panel düzenlemekteyiz.

Her iki konuda yapılacak tartışmaların sağlıklı bir oluşuma zemin hazırlayacağını mit ve temenni ediyor, Panelimizi onurlandırmanızı bekliyoruz.

Değerli ye Temsilcilerimiz,
Sermaye piyasası kurumlarının değerli yetkililerinin de hazır bulunduğu bu atmosferde, sektörümüzle ilgili görüş ve düşüncelerinizi, şikayet ve dileklerinizi açık yürekle ortaya koymanızı bekliyoruz.

Toplantıda beklenen hedefe ancak bu şekilde ulaşabileceğimize inanıyor ve sözü sizlere bırakmak istiyorum.

Teşekkür ederim.